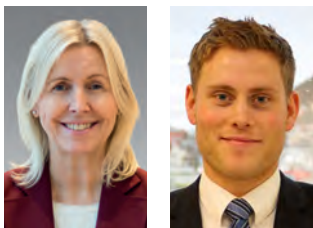

Om Spør advokaten

Astrid Foyn-Bruun er advokat og partner i EY Law. Hun arbeider særlig med kontraktsrett, arbeidsrett IP/IT, offentlige anskaffelser og problemstillinger knyttet til olje- og gassegmetet, men EY Law tilbyr tjenester innen et bredt spekter av forretningsjus, og i denne spalten vil Astrid svare på spørsmål knyttet til hele EY Laws fagområde.

Advokatfullmektig Johan Endre Holmen ved EY Law i Bergen har bidratt med artikkelen i denne utgaven av bladet. Han arbeider primært innen fagområdene kontraktsrett, selskapsrett og transaksjoner.

Har du spørsmål som også kan være av interesse for Revisjon og regnskaps lesere, kan disse sendes: astrid.foyn-bruun@no.ey.com. I utgangspunktet vil kun spørsmål som kommer på trykk bli besvart.

Kan du kreve tilbakebetaling av feilutbetalte penger?

Med et høyt antall betalingstransaksjoner følger en tilhørende fare for feilutbetalinger. Har du som betaler rett til å kreve tilbakebetaling av feilutbetalte penger?

Med feilutbetaling menes at betaleren ikke var rettslig forpliktet til å yte den aktuelle betalingen. Enten eksisterte ingen betalingsforpliktelse eller betalingsforpliktelsen gjaldt et mindre beløp enn det som faktisk ble utbetalt. Feilutbetalinger kan for eksempel skyldes betalerens villfarelse om betalingsplikten, rene datafeil eller feil inntasting av kontonummer, beløp eller valuta.

Hovedregel – kan kreve tilbakebetaling

Hovedregelen er at betaleren kan kreve tilbakebetaling av de feilutbetalte pengene. Denne generelle tilbakebetalings-

plikten kan hjemles i prinsippet om eiendomsrett – retten til å råde fysisk og juridisk over sine eiendeler. Betaleren mister først retten til pengene sine når han har samtykket til det. Ved feilutbetalinger har ikke betaleren samtykket til at eiendomsretten til de feilutbetalte pengene skal gå over til betalingsmottakeren. Alternativt er den åpenbare betingelsen for samtykket, rettslig betalingsplikt, ikke oppfylt.

For øvrig eksisterer det lovregler som regulerer tilbakebetalingsplikt i det som kan betraktes som særlige feilutbetalings situasjoner. En slik særregel er finansavtaleloven § 31, som gjelder banker og finansinstitusjoners rett til å belaste en feilaktig godskrevet konto. Et annet eksempel er skattebetalingsloven § 7–1 om tilbakebetaling av innbetalt forskuddsskatt som overstiger fastsatt skatt. Vi ser bort fra slike særregler om tilbakebetalingsplikt i denne artikkelen.

Gjør tilbakebetalingskravet gjeldende så raskt som mulig

En fallgrube for betaleren er at tilbakebetalingskravet bortfaller på grunn av foreldelse. Hovedregelen etter foreldelsesloven er at foreldelse inntreffer tre år etter feilutbetalingstidspunktet. Betaleren bør følgelig gjøre tilbakebetalingskravet gjeldende så raskt som mulig. Dersom betalingsmottakeren nekter å tilbakebetale pengene, må betaleren vurdere om han skal avbryte foreldelsesfristen ved rettslige skritt som forliksklage eller søksmål.

Selv om betaleren bringer tilbakebetalingskravet inn for domstolen, har han ingen garanti for at hele eller deler av det feilutbetalte beløpet tilbakebetales. En typisk årsak kan være at betalingsmottakeren ikke har verdier til å gjøre opp for seg. Betalingsmottakeren kan i en retts sak også anføre at hans gode tro fritar ham fra tilbakebetalingsplikt. Retten må da vurdere om det er rime-

lig at tilbakebetalingsplikten ikke skal gjelde ut ifra en konkret vurdering av sakens omstendigheter (den såkalte tilbakebetalingsregelen *condictio indebiti*).

Rimelighetsvurderingen

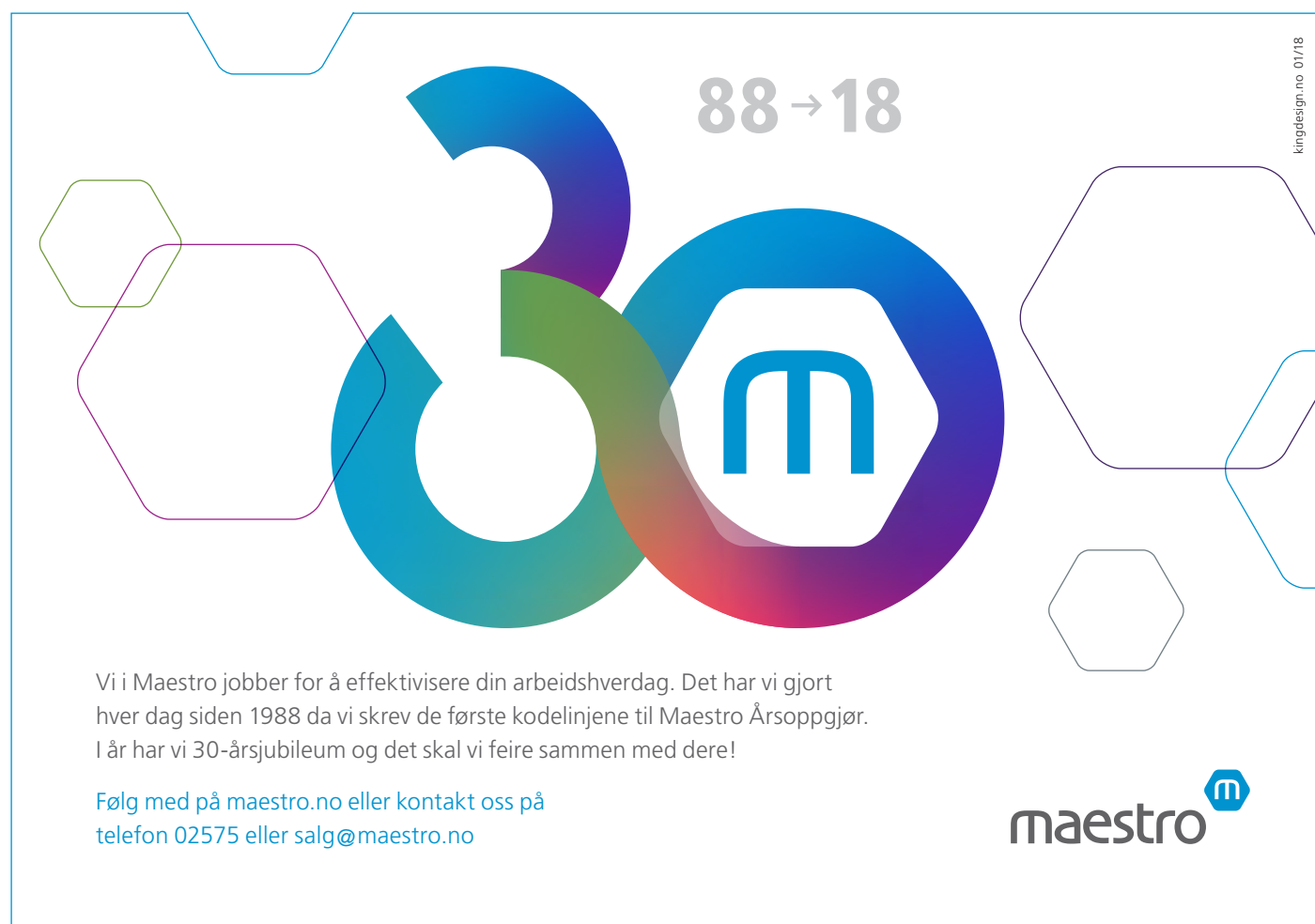
Eksempler på relevante momenter i denne rimelighetsvurderingen er:

- **Skyld:** Partenes skyld er et meget sentralt moment. Dersom betalingsmottakeren burde ha forstått at det var tale om en feilutbetaling, vil det nok ofte kunne avgjøre saken i betalerens favør. Det er f.eks. rimelig å forvente at betalingsmottakeren reagerer på en omfattende innbetaling fra en fremmed person uten forklaring.
- **Årsak:** Feilutbetalingens årsak kan også ha betydning. Betalerens sak vil styrkes hvis feilutbetalingen foranlediges av betalingsmottakerens uriktige faktura.
- **Tid:** Kort tid fra feilutbetalingen til tilbakebetalingskravet fremmes, vil tale i betalerens favør. Motsatt vil lang tid tale i betalingsmottakerens favør. Tidsmomentet viser igjen at det er viktig for betaleren å fremme sitt tilbakebetalingskrav så raskt som mulig.
- **Innrettelse:** Betalingsmottakerens sak styrkes hvis han i god tro har mottatt og anvendt pengene til alminnelig forbruk. Tilbakebetaling blir mer rimelig hvis pengene står urørt på betalingsmottakerens konto.
- **Beløpets størrelse:** Det vil fremstå som lite rimelig at betalingsmottakeren skal kunne beholde et feilutbetalt millionbeløp. Derimot vil det ikke være like urimelig at han får beholde små beløp.
- **Profesjonalitet:** Det forventes mer av profesjonelle parter som banker, forsikringselskaper og store bedrif-

ter enn vanlige privatpersoner. En privatperson som krever tilbakebetaling av feilutbetalte penger, vil i utgangspunktet ha en lettere vei å gå enn en bank.

Denne listen med momenter er ikke uttømmende. Videre finnes ikke klare retningslinjer for hvilken vekt ulike momenter skal ha i rimelighetsvurderingen. Følgelig er det ofte vanskelig å forutsi om retten vil gi betalingsmottakerens innsigelse mot tilbakebetalingsplikt medhold.

Uavhengig av potensielt vanskelige, juridiske spørsmål i tilbakebetalingssaker, bør betaleren huske følgende tiltak for å sikre sin interesse: (1) Frem tilbakebetalingskravet overfor betalingsmottakeren så raskt som mulig. (2) Vurder i samråd med advokat rettslige skritt hvis betalingsmottakeren nekter å betale.

The graphic features a large, stylized number '30' in the center, with a blue 'm' logo inside the zero. The numbers are filled with a rainbow gradient. Above the '30' is the text '88 → 18'. The background is white with several faint, outlined hexagons of various colors (green, purple, blue, red) scattered around. In the top right corner, there is a small vertical text 'kingdesign.no 01/18'.

Vi i Maestro jobber for å effektivisere din arbeidshverdag. Det har vi gjort hver dag siden 1988 da vi skrev de første kodelinjene til Maestro Årsoppgjør. I år har vi 30-årsjubileum og det skal vi feire sammen med dere!

Følg med på maestro.no eller kontakt oss på telefon 02575 eller salg@maestro.no

maestro